

හැම ධර්ම ස්වරූපයක් ම, හැම අවස්ථාවක් ම මේ සූත්‍රයේ මුල් කොටස එක්ක සම්බන්ධ වෙන්ට ඕන හරියාකාර ව තේරුම් ගන්ට. ආසව ධර්මයන් තිබී නැති කළා වූ ජීවිතයක් ගැන යි අපි කතා කළේ. ඒ ජීවිතයක් අපි සිහිකරන්නේ ආදර්ශයට ගන්ට යි. පින්තුරයක් අඳින පුද්ගලයා ඒ පින්තුරය ඉදිරියේ තියාගෙන ඒ ආකාරයට තමාගේ කොළයේ ඒක අඳින්නට පුරුදු වෙනවා. එහෙම පුරුදු වෙන්ට අඳින කොට එක්තරා අවස්ථාවකදී ඒ පින්තුරයේ හැඩයට මෙයාට අඳින්නට පුළුවන් වෙනවා. ඒ ආදර්ශ උපකාරයට ගත්ත නිසයි. ඒ විධිය තමයි බෞද්ධ ජීවිතය. රහතන් වහන්සේ ගැන, බුදු පියාණන් වහන්සේ ගැන, හිතන කොට ඒ ඡායාවේ තිබෙන සටහන් ස්වරූපය අපේ ජීවිතයේ කොයි තරම් තියෙනව ද, කොයි තරම් දුරට අඩු ද කියලා බැලිලේ යි අපි මේ කරගෙන යන්නේ බෞද්ධයන් වශයෙන්. ඒවා සකස් වෙන පමණට යි එයාගේ බුද්ධිමත් කම, බෞද්ධ කම ගොඩ නැගෙන්නේ. බුද්ධිමත් ස්වරූපයට අයිති ක්‍රියා යම් ස්වරූපයක ද තියෙන්නේ, ඒ සිත විතරක් ගත්ත විට ඒ සිතට විතර යි බෞද්ධ කම කියලා කියන්නේ. ඒ ක්‍රියා කොටසේ තියෙනවා තමාව දුකින් නිදහස් කරන ශක්තිය. ඒ වගේ ම සෑපයට පමුණුවන ශක්තිය. මේ දේවල් ඒකේ තියෙන නිසා ඒකට කියනවා බුද්ධිමත් කම කියලා.

මෙ තැනදී බිණාසව කියන උත්තමයාගේ අරහත් යන පදය යි ගත්තේ. අරහත් කීවේ බැම්ම, සම්බන්ධ කම් කැඩීම යි. ඒ සම්බන්ධ කම් කැඩීමේදී ජීවිතත් එක්ක සම්බන්ධ කම් පවත්වන දේ පට්ඨි, ආපේ, තේජේ, වායෝ යනුවෙන් හැඳින්වූවා. බෞද්ධ දර්ශනයත් එක්ක තිබෙන දේවලයි පට්ඨි, ආපේ, තේජේ, වායෝ, නීල, පීත, ලෝහිත, මීදාත ආදී කසිණ කොටස්. අපි දැන් පරිහරණයට වැටිලා තිබෙන්නේ කසිණ මණ්ඩලය කියල යි. මණ්ඩල ස්වරූපය ආශ්‍රිත ව අපි අරගෙන තියෙන්නේ - කවයක්

අරගෙන තිබෙන්නේ. ඒක ඉන්ද්‍රියාවේ හින්දු ක්‍රමයක්. නමුත්, මෙ තැන පද්ධි කසිණ කියන එකේ තියෙන්නේ මොකක් ද? කසිණ කියන ශබ්දයට අයිති වෙන්නේ සියල්ල කියන එක යි. එකකොට දැන් අරභං ගුණයත් එක්ක සම්බන්ධ කම් පවත්වන කසිණ මණ්ඩලයක් තියෙනවා. ඒ පද්ධි කසිණ මණ්ඩලය යි. මණ්ඩලය කියන්නේ ඒ සියල්ල අයිති සීමාව යි. පද්ධි වර්ග කොපමණ ද කියලා කියන්නට බැහැ.

මේ ලෝකයේ සිටින සැඟ පාතින්ගේ ජීවිත නිර්මාණ වෙලා තියෙන්නේ සිත යමක් එක්ක බැඳිවිට ප්‍රමාණයේ හැටියට යි. සිත යමක් එක්ක බැඳිවිට එකට කියනවා පද්ධි කියලා. ඒ සිතේ තිබෙන පද්ධි ගතිය. ඒක නිමිත්ත ආශ්‍රයෙන්, අරමුණත් එක්ක සිත නැමෙනවා. සිත නැමුණු විට ඒකේ තිබෙන සැර කම නිසා බැඳීමට තිබෙන නිදහස ඒකට සම්පූර්ණ උදව් දෙනවා. ඒකට කියනවා ආපෝ කියලා. බැඳීමට තියෙන නිදහස එතෙත්ට ලැබෙන්නට පද්ධියේ උපදින්නේ තේජෝ ධාතුව. අපට උහුලන්ට බැරි කරමට තේජස තහිනවා.

දැන් සතෙක් මරන්න ඉදිරිපත් වූ පුද්ගලයාට හිමිත් ඒ සතා මරන්නට බැහැ. සැහෙන ඉක්මනක් එයාගේ සිතේ ඒකට තියෙනවා. යොදන්නට පුළුවන් උපරිම යෙදුම යොදනවා. ගත්ත ගමන් බෙල්ල කපන්නට ඕන. බඩවැල් ඉක්මනට අදින්නට ඕන. උපන් තේජස උහුලගන්නට බැරිව යි එයාව ඒ වලනය කරවන්නේ. ඉක්මන් කරවන්නේ වායෝ ධාතුව. වායෝ කියන්නේ වලනය කරන ශක්තිය. ඒකේ මූලික ව තියෙන්නේ කාන්දම් ශක්තිය යි. ඒ පද්ධිය ගත්තොත් සිත ඒකට එල්බ ගත්ත තදකම දැන් එයාට අයිතියක් වෙලා තිබෙනවා. ඒ පද්ධියෙන් වෙච්ච අයිතිවාසිකම මේ ලෝකයේ එක තැනක තියෙනවා, සතර අපායෙන් කොතනක හරි. ඉතා ම දරුණු පිවිච්චි ස්වරූපයකට හිමිකරුවෙක් වුණා. ඒක පුරුදු කළේ ජීවිතයෙන්. අරභං කීවේ මොක ද? ඒ පද්ධියට ඉඩ නො දී, ඒ පද්ධිය පරිහරණය නො කර, එකක් කැඩුවා. සතර අපායෙන් එකකට තිබුණු අයිතිය නැති කලා. ඔය පද්ධි කසිණයේ කසිණ මණ්ඩලය කීවේ ඔය බැඳීම් සියල්ලට ම. බුදු භාවුදුරුවෝ නොයෙක් වර්තවලට මේ කසිණ දීලා තියෙනවා. ඒ මොක ද වර්ත කියල කීවේ? එක එක ස්වරූප එක්ක එයා බැඳන ආකාර තිබෙනවා. ඒ බැඳෙන එක කඩන්න, ඒක ගලවන්න,

මේක ගැන මෙතෙහි කරන්න, බුදු භාමුදුරුවෝ ශාස්ත්‍රයක් එක්ක යි දන්නේ. නිකම් බලා හිටියට හරියන්නේ නැහැ. අරහත් තත්ත්වයට පත්වෙන උතුමා බැඳීම් සියල්ල ම සම්පූර්ණයෙන් ම කඩලා.

අපි සත්වයෙක් ගත්තේ මොක ද? ඒ හැම සත්වයෙකු තුළ ම ඔහුගේ චිත්ත ප්‍රමාණයක් තියෙනවා. ඒ සිතුවිලි ආකාරය සංවිධානය වුණේ අර නිමිත්ත එක්ක අරමුණේ බැඳිලා. නිමිත්ත ආධාරයෙන් අරමුණේ බැඳිලා හිටපු ප්‍රමාණය අර සතාගේ හිතේ දැන් තියෙනවා. යමක් එක්ක ද තද වුණේ ඒ ප්‍රමාණයට පැහෙනවා. ආසව කියන්නේ පැහීමට යි. පැහෙන ගතිය යි කවුරුත් නවත්වන්නට හදන්නේ. හිතනවා යමක් කරන්නට. හිතෙනවා මිනිහෙකුට ගහන්නට. "මීවා කරන කොට කොච්චර දේවල් වෙනව ද? මීක ඔන්න ඔහේ ගියාවේ" කියලා ඉන්නවා. ඒකෙන් කළේ අර පැහෙන ගතිය කාරණා දාලා අඩු කිරීම යි. බැඳීම එක්ක පැහෙන එක හේතු දාලා අඩු කළා. හරියට බත පැහෙන කොට වතුර වැඩි වෙලා උතුරනවා නම් සමහරු ඒක නවත්වන්නට පිණිනවා. තවත් සමහරු කුරු ගානවා. දෙකෙන් කොයික කලත් හරි. ඒක ගෙහිවිව ක්‍රමය ගෙනයන්නට දෙන්නේ නැහැ. ඒක වෙනස් කරනවා. අපි කරන්නේ මොකක් ද?. ඒක පැහෙන ගතිය නැති කරනවා. තමා දන්නා ධර්ම කරුණු එතනට දාලා, ඒකෙන් පිණිනවා. කාට ද පුළුවන් සත්තු වෙලා උපදින්න? ඒ විධියට හිතන කොට කාරණයට යොමු වීමට තිබෙන පටිපාටිය බහිනවා. ඒ ක්‍රමය මේ තැන සිටින කවුරුත් වාගේ කරලා තිබෙනවා. ඒක කරපු නිසා, ඒකෙන් ලැබුණු ප්‍රතිඵල නිසා, තවත් ඒකට දේවල් සොයනවා. බිණාසව කිව්වේ ඔය විධියට කර කර ප්‍රතිඵල ලබමින් ඉතුරු ටික කරගන්නට ශාස්ත්‍රය සොයමින් ප්‍රතිඵල සාර්ථක කර ගත් උත්තමයන් ගැන යි.

ඊළඟට බහා තැබිල්ලක් ගැන. කලින් කරපු දේවල් ඒ විධියට දැන් කරන්නේ නැහැ. සර්පයෙක් දුටුවොත් මරන එක මුලින් හිතේ තිබුණා. නමුත්, දැන් මරන එක බහා තබලා. දැන් කරන්නේ සර්පයා විසි කරන එක පමණ යි. බහා තැබුවේ සතාව මරන තරක කොටස යි. මේ අප ළඟ තිබෙන ඒවායේ කොටස් ගැන යි කතා කරන්නේ. මේක කවද පටන් ගත්ත ද, කොතනින් පටන් ගත්ත ද කියන්නට බැහැ. මනුෂ්‍ය ජීවිතය පටන් ගැනෙනවා.

කොතනදී හරි සමාජ ආශ්‍රයෙන් හරි, පරිසරයේ උපකාරයෙන් හරි ඒක පටන් ගැනෙනවා. ඒක යි මනුෂ්‍යයෙක් වුණු එකේ අගය. මනුස්ස කම අගය කරන්නේ ඒක යි. එයාට බැහැ ඒක නො කර ඉන්ට. කරන්ට තියෙන ඒවා ඔක්කොම කරල යි මනුස්සයෙක් වෙලා තියෙන්නේ. ගෙම්බෝ, හිකනුල්ලෝ, නයි, කොට්, අලි මේ ඔක්කොම වෙලා ඒ කරන්න තියෙන ඒවා ඔක්කොම කරලා. දැන් එකක් වත් කරන්ට ඉතුරු නැහැ. දැන් මේ තැන ඉඳලා තියෙන්නේ හොඳ වෙන්ට කරන දේවලියි. රහතන් වහන්සේ ජීවිතයට දුක් දෙන යම් තරමක් ක්‍රියා තිබුණා නම් ඒ ජීවිතයට දුක් දෙන සියලු ක්‍රියා නැවැත්වීමේ ක්‍රියාව දැන් කරලා අවසාන යි. දැන් රහතන් වහන්සේට කරන්ට වැඩක් නැහැ. එකකොට ජීවිතයට අයිති වැඩය කුමක් ද? දුක් දෙන දේවල් අයින් කරන වැඩය පමණ යි. ඕන ම කෙනෙක් කරලා තියෙන්නේ එව්වර යි. දුක් දෙන ඒවා නවත්වන්න වීරිය කරලා තිබෙනවා.

දැන් මැස්සෙක් පිභානට වැහුවම අත දිග් කරපු හැටියේ උෞ පියාඹන්නේ දුකෙන් බේරෙන්නට යි. ආයින් වහන්නේ තිරිසන් ගතියට යි. තිරිසන් සතාගේ තියෙන වෙනස කුමක් ද? ඒ සතාත් හැම වේලෙ ම ජීවිතයට දුක් දෙන ඒවා අයින් කරන්න යි නොයෙක් උපක්‍රම යොදන්නේ. නමුත්, කොහොම ද කරගන්නේ කියන එක දන්නේ නැති නිසා ඒ වෙලාවට ඉදිරිපත් වෙන හැටියට එයා කරනවා. නමුත්, ඒ එකක් වත් හරි ගියේ නැහැ. නමුත් මිනිහට ජීවිතයේ දුකෙන් අයින් වෙන දේවල් කරන ක්‍රමය ලැබීලා තියෙනවා. දුකෙන් අයින් වෙන ක්‍රමය හේතු සහිත ව ලැබීලා තියෙනවා. ඒක ලබන්ට බෞද්ධයෙක් වෙන්ට ම ඕන. අත්හරින්නට තියෙන දේවල් අත් හැරිය යුත්තේ, ක්‍රියා අවසන් කළ යුත්තේ, කොහොම ද? දැන් ක්‍රියාවක තියෙනවා කෘත්‍ය ලක්ෂණයක්. ඒ හේතුව නිසා මේ කෘත්‍ය ලක්ෂණය මතු වෙනවා. ඒ ලක්ෂණයෙන් අර එලය ලැබෙනවා. එකකොට ජීවිතය ක්‍රියාවක්.

දැන් සතෙක් මරන්න හේතු ලක්ෂණයක් ආවා. මොක ද? මේකගෙන් බේරෙන්න. දුෂ්ට කළොත් විෂ යි කියලා සතා මරන්න හේතුවක් ආවා. හේතුවක් ආවම ඒ හේතුවට යට වෙලා ඒ කෘත්‍ය ස්වරූපය මතු වුණා. තමාගේ සිත රොදු වුණා. ඒක යි එලය. භව සංයෝජන වුණා. තවත් එකක් එක්ක සම්බන්ධ වෙන සිද්ධියට කිව්වා භව සංයෝජන කියලා. අපේ සිතේ තියෙනවා සිදුවීම්.

සිදුවීම් මොනව ද? එක එක දේ සිතීම. අපේ සිතේ සිදුවෙන සිද්ධිය සිතුවිල්ල යි. සතෙක් මරපු හැටියේ සිත රෝද වුණා. මෙලොව වශයෙන් ඒ පුද්ගලයා රෝද ස්වරූපයෙන් ජීවත් වෙන පුද්ගලයෙක් වෙනවා. එයාට සාමකාමී හිතක් පහළ කරන්න බැර වෙනවා. රෝද ස්වරූපය මරණය අවස්ථාවේදී මිශ්‍ර වෙලා, දුගතියට යන්ට හේතු වෙනවා.

අපේ සිතුවිලි බැලුවොත් හැම සිතුවිල්ලක ම සංයෝගයක් තියෙනවා. දැන් මට අහවල් දේ ගැන හිතූණා. මගේ ළඟ තියෙන දේපොල ගැන හිතූණා. ඒක ඒ වෙලාවට සිදු වුණු සිද්ධියක්. ඒකට කිව්වා හව කියලා. ඒ හව නැත්නම් ඒ සිතීන් සිදු වුණු සිද්ධියේ සංයෝජනයක් තියෙනවා. මේ සිතුවිල්ල, ඒ ක්‍රියාවෙන් උපදවපු ශක්තියේ හැටියට මේ සිත සම්බන්ධ යි දුක් දෙන ප්‍රේත ආත්මයට. දේපල ගැන හිතලා බලාපොරොත්තුවෙන් පීඩා විඳින අවස්ථාවක් නිසා ඒ සිත සම්බන්ධ යි ප්‍රේත ආත්මයට. **හැඟි කමෙන් පෙළෙන සිතට කියන නම ප්‍රේත යි.** මිනිසාට දේපල තියෙනවා. ඒවා පරිහරණය කරගන්න බැර ව, පරිහරණය කරන්නේ නැති ව, තවත් ඒකට කියක් හරි එකතු කරලා තියන්නේ කොහොම ද කියලා හිතාගෙන හිටියේ. එකකොට එයා පෙළිලා තියෙන්නේ නැති කමින්. බැංකුවේ ලක්ෂ දහයක් තියෙන එක ඇත්ත. නමුත් තවත් මෙයාට නැති කමක් තියෙනවා. ඒ මුදලට තව කියක් හරි එකතු කරන්න මින කමක් මෙයාගේ හිතට තිබෙනවා. **මින කියන එක යි හැඟි කමෙයි කියන්නේ.** බැංකුවේ මුදලක් තියෙනවා. මෙතැන නැති කමක් තියෙනවා. මිනිහා ඒකෙන් පෙළෙනවා. ඒ නැති කමින් පෙළෙන සිතේ සකස් වෙනවා එක්තරා ආකෘතියක්. ඒකට යි කියන්නේ ධම් කියලා. ඒකත් එක ධම්යක සකස් වීමක්. ඒ ධම් සකස් වීමට පටවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ, වැඩ කරලා තියෙනවා. සිත අදහසෙහි බැඳිලා තියෙනවා. මුදල වැඩිකර ගැනීම කියන අදහසෙහි. ඒ බැඳීමට නිදහස ලැබිලා තියෙනවා. ඒ බැඳුණු ප්‍රමාණයට රත්වෙලා තියෙනවා. රත්වීමෙන් වලනය වෙලා තිබෙනවා, මොක ද කරන්නේ කියලා. එ වීට හැම සිතුවිල්ලක ම පටවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ තියෙන බව පෙනෙනවා.

අන්තිමට රහතන් වහන්සේට පටවි, ආපෝ, තේජෝ පමණ යි තියෙන්නේ. වායෝ නැහැ කියලා පෙන්වනවා. රහත් සිතේ කාන්දම නැති නිසා, කම්පනය නො වෙන නිසා, වායෝ නැහැ.

වායෝ කිවේ කෘතෘ ලක්ෂණය යි. කාමය කිවේ ධම්ම ලක්ෂණය යි. මේ ධම්ම ලක්ෂණ සහ කෘතෘ ලක්ෂණ අපේ සිතේ අඩු වෙන ආකාරයට කටයුතු කරනවා. එ විට ටිකෙන් ටික පරිභවණ හව අපේ සිතේ සකස් වෙනවා. ඒවා පරිභවණය නො කරපු තරමට දුක් එක්ක සම්බන්ධ වෙන ගතිය එයාගේ ලිහිත් ඉවත් වෙනවා. ඒක එයා ලිහිත් ඉවර වෙන බව දැනගන්නේ කොහොම ද? දැන් අපේ ඇගේ කවුරු හරි හැපුණහම ඔරවන්නේ නැත්නම් අපේ සිතේ කොටි ගතිය ගිහිත් තිබෙන බව පෙනෙනවා. ඒ නිසා මැරුණට පසු ව කොටියෙක් වෙන්ට බැහැ. ඇගේ හැපුණහම ඔරවන්නේ නැත්තේ ඒ ගතිය සිතේ නැති නිස යි. ඒ ලක්ෂණයෙන් අපි තේරුම් ගන්නවා අප ලහ මිච නැහැ යි කියලා. ඒක යි බුදු භාවුදුරුවෝ මිපනයික ගුණයක් මතු කරලා පෙන්නුවේ. ඒ ධම්මය තමන් ලහ නැති බව දැන ගත්ත නම් ඒ ධම්මයට අයිති හේතු මතු කරන එකක් එක්ක උපනය වෙලා බලන්ට මීන. ඒකේ ගිලිලා බලන්ට මීන. දැන් මගේ සතර අපායට යන හේතු කැඩිල ද බලන්න මේ සමාජයේ හැසිරෙන විධිය බලා තීරණය කරන්ට මීන.

ඊළඟට පෙන්වන්නේ "සමමදක්ඛානු විමුඤ්ඤා" කියන කොටස යි. ඒ කියන්නේ මනාව දනිමින් බේරෙනවා. හැම කාරණයක ම හේතු සම්පත් අදාල සියල්ල බලා මේක වෙන්තේ මෙහෙම යි, මේකෙන් බේරෙන්න මෙහෙම කළ යුතු යි කියලා ඒ විධියට කළා. කළ අවස්ථාවේදී ම ඒකෙන් බේරුණා. සමමදක්ඛානු විමුඤ්ඤා යි. නිදසුනක් දක්වතොත් දරුවා පියාට බණිනවා. එතකොට තාත්තා දන්නවා මගේ ලහ තිබුණ ක්‍රෝධය නිස යි මට බණින දරුවෝ ලැබිලා තිබෙන්නේ. බණින දරුවෝ නො ලැබෙන්නට නම් මගේ ලහ ක්‍රෝධය නැති වෙන්න මීන. මේ මනුස්සයා මට ක්‍රෝධ කරන්න යි මා ලහ උපන්නේ. ඒ නිසා, පියා සිතනවා "අනේ පුතේ, උම මට බැණලා හරි උමේ ඔය මානසික වේගය අඩුකර ගනින්. මම අහගෙන ඉන්නම්! මම දැන් උඹට උදව්කාරයෙක්" කියලා. එහෙම යමෙක් හිතපු හැටියේ ඒ සිතුවිල්ල වැටෙන්නේ මෙමුත්‍රියට යි. මෙමුත්‍රියෙන් යුක්ත ව ඉන්න කොට එයා දන්නවා අහවල් කාරණය මෙන්න මේ ගාණට ගන්න මේ උත්සාහය යෙදුවා. ඒ උත්සාහයේදී මට කේන්ති ගියේ නැහැ. ඒ අවස්ථාවේදී ඒකට ඉදිරිපත් වීම තරහ නැති ව කළ නිසා දැන් එක්තරා

ප්‍රමාණයකින් තරහෙන් මිදුණා. එක්තරා ප්‍රමාණයක් හදා ගත්තා. ඒකට කියන්නේ සමමදක්කා විමුක්ති යි.

දැන් මේක වැටෙහෙන එක්කෙනා කරන්නේ මොකක් ද? ඒ තත්ත්වයට සුදුස්සෙකු වීමට වැඩ වික කරගෙන යනවා. රහත් කියන උදාර ජීවිත අයිතිවාසිකම අපට අවශ්‍ය වෙලා තියෙනවා නැවත නො ඉපදී ඉන්ට. ඇයි නූපදින්නේ? මේ සෑම දුකක් ම විදින්න සිද්ධ වෙන්නේ උපන්න නිසයි. ඒ දුක් එකක් වත් අපට මින කරන දේවල් නො වෙයි. මේ මින නැති දේවල් මැද්දට ආවේ හේතු තිබුණ නිසයි. ඉපදුණොත් ඒ අයිතිවාසිකම් සියල්ල ලබනවා. එතකොට මිනිහෙක් වශයෙන් තියෙන කටයුත්ත කාලා, බීලා, ඇදලා, දරුවෝ හදලා, දිගතල දීලා අත්තිමට ඇදේ තපිනවා කියන එක නො වෙයි. මම ජීවිතය දුකට හරවන ඒවා මෙ තරම් ප්‍රමාණයකින් අඩු කළා. ඉස්සර මට කේන්ති ගිය ප්‍රමාණයට දැන් කේන්ති යන්නේ නැහැ. ඉස්සර තරම් ලෝභ නැහැ. ඒ නිසා, අර කියන බිණාසව පැත්තට හැරිලා අර රහත් උත්තමයාගේ ජීවිතය සමඟ මගේ ජීවිතය පෙළ ගැහිලා. ඒ පාරෙ යි දැන් ගමන් කරන්නේ. එ විට මේ සමමදක්කා විමුක්ති කියන පදනම යටතේ එකක් එකක් පාසා අර ඕපනයික ගුණය යටතේ හප්ප - හප්පා, බල-බලා, ඒවා එතව ද නැද්ද කියලා පරීක්ෂණ පවත්වනවා නම් මේ පරීක්ෂණ තුළින් ගන්න තීරණය සමමදක්කා විමුක්තිය යි.

එතකොට දැන් සමහරු කියනවා බීම නැවැත්කුවා කියල. නවත්වලා මාස ගණනක් හිටියා. එයාට වුවමනා වුණා මේ ගැන පරීක්ෂණයක් පවත්වන්න. දවසක් එයා පඩි අරගෙන එන ගමන් ඇත්තට ම ඒ බීම බොන සිත තියෙනව ද කියලා බලන්න තැනකට ගියා ලු. ගිහින් වීදුරුවක් අරගෙන බීම කටට ගන්ට හදන කොට ම හිතෙන් කියනව ලු මොන ජරාවක් ද ඔය ගන්ට යන්නේ කියල. ඒ පුද්ගලයාගේ අතේ බීම වීදුරුව තියෙන කල් හිත ගැස්සෙනව ලු. කලබල යි ලු. පස්සේ බීම වීදුරුව එහෙම ම තියල ඒකේ මුදල් ගෙවලා ගෙදර ගිහින් තියෙනවා. එයා ඒක සමමදක්කා විමුක්තිය කියලා දැනගෙන කළා නො වෙයි. ඒවා අත්හැරියා නම් එයාට ඒවා නො කර ඉදීමේ ශක්තිය තිබෙන්න මින. කොයි අතට ලාබ පෙන්නලා මොන ලාභය ඉදිරිපත් කළත් ඒක නො කර ඉදීමේ හැකියාව ඇති වුණේ සුපටිපත්භ නිස යි.

මනා ව පිළිපදිනවා. මනාව පිළිපදිනවා නම් එයාට මනා ව පිළිපදින්න උපකාර වෙලා තියෙන්නේ උපුපටිපන්න කම යි. ඒ කිව්වේ මොන ම කරුණකට වත් එයාගේ සිත නමන්න බැහැ. සෘජු යි. මේ උපුපටිපන්න ගුණය තියෙන එක්කෙනා යමක් හේතුකොට ගෙන බෙල්ල කපන්ට හදන කොට වත් ඒ ක්‍රියාව කරන්නේ නැහැ.

දැන් සංඝ ගුණය කියන්නේ තමාට යහපත සලසන ගුණ ගොනු කිරීමට යි. මිනිස් ජීවිතයක ඤාණවන්ත එක්කෙනාට පරිහරණය කරන්න යි බුද්ධ, ධම්ම, සංඝ කියලා ක්‍රම තුනක් දුන්නේ. ඔය තුන එක ගොනුවට එන කොට මේ කියන ධර්ම එක්ක ඒ ඔක්කොම සම්බන්ධ යි. ඒ සම්බන්ධතාවය යි ජීවිතය වාසනාවන්ත කරන්නේ.

දැන් රහතන් වහන්සේගේ ආකෘතිය කොහොම ද ඇති වුණේ කියල එ තැනින් ඒක අවසාන යි. නමුත්, ඊට එහා උන් වහන්සේ පිළිපදින හැටි විස්තර කෙරෙනවා.
